

Результати проведененої дискусії засвідчили, що, 22% студентів не зовсім готові до дискусії, і, відповідно, до комунікації, оскільки не вміють публічно висловлювати власну точку зору, займати ініціативну позицію в спілкуванні, керувати нею. Було виявлено, що в 15% студентів недостатньо знань для того, щоб застосовувати навички, прийоми для вирішення конкретної комунікативної ситуації, трансформації їх у відповідності до специфіки кожної ситуації. 63% студентів I-IV курсів та 70% магістратури виявилася спроможними систематично аналізувати власну роботу, поведінку, розвиток, що спричиняє до здатності прогнозувати результати своєї діяльності. Подібна ситуація простежується і в сфері організаторських цінностей-вмін: значний відсоток студентів бажає і вміє організовувати самостійну роботу, самостійно працювати з додатковими джерелами інформації тощо.

Висновки. Таким чином, аналіз проведеного дослідження, свідчить про середній рівень сформованості професійно-ціннісних орієнтацій у майбутніх соціальних працівників. Отримані результати експериментальної роботи підтверджують необхідність проведення цілеспрямованої роботи з формування у майбутніх соціальних працівників системи професійно-ціннісних орієнтацій.

Література

1. Базелюк В.Г. Ціннісний підхід в управлінні навчальним закладом / В.Г. Базелюк // Наукові записки НДУ ім. М.Гоголя. – 2009. – №5 – С.35-38
2. Бойко В.В. Діагностика комунікативної толерантності / Всі професійні психологічні тести. [Електрон.ресурс] / Режим доступу: <http://vsetesti.ru/73/>
3. Ісаєв І.Ф. Теорія і практика формування професійно-педагогічної культури викладача вищої школи / І.Ф.Ісаєв. – М.: Академія, 1993. – С.64-65.
4. Потуй Ю.П. Проблема формування професійних цінностей у науковій літературі / Ю.П. Потуй // Вісник ЛНУ ім. Т.Г. Шевченка. – 2013. – №15 – С.81
5. Цінності, соціальні цінності, ціннісні орієнтації: діагностичні методики / [упоряд. Р.В. Костенко]. – Одеса : ПДУ, 2005. – 64с.

Reference

1. Bazelyuk V.G Value approach in the management of educational institution / VG Bazelyuk. Bazelyuk // Scientific notes of NDU named after M. Gogol. – 2009. – №5 – S.35-38
2. Boyko V.V Diagnosis of communicative tolerance / All professional psychological tests. [Electronic resource] / Access mode: <http://vsetesti.ru/73/>
3. Isayev I.F Theory and practice of formation of professional and pedagogical culture of a high school teacher / I.F Isayev. – M.: Academy, 1993. – S.64-65.
4. Potuy Yu.P. The problem of formation of professional values in scientific literature / Yu.P. Potuy // Bulletin of LNU named after T.G. Shevchenko. – 2013. – №15 – S.81
5. Values, social values, value orientations: diagnostic methods / [order. R.V. Kostenko]. – Odessa: PDU, 2005. – 64s.

УДК 378.147:811.11

DOI 10.31652/2415-7872-2021-66-93-99

ФОРМУВАННЯ М'ЯКИХ НАВИЧОК МАЙБУТНІХ УЧИТЕЛІВ ПІД ЧАС НАВЧАННЯ АНГЛІЙСЬКОЇ ВИМОВИ

Чухно О. А., orcid.org/0000-0001-9601-3321

У статті розглянуто питання розвитку м'яких навичок здобувачів вищої освіти педагогічних ЗВО у процесі формування іншомовної фонетичної компетентності. На основі аналізу сучасних підходів до класифікації м'яких навичок і вимог Освітньої програми з підготовки майбутніх учителів англійської мови виокремлено чотири групи м'яких навичок, необхідних для здійснення ефективної педагогічної діяльності щодо формування іншомовної комунікативної компетентності інших. Наголошено на тому, що найбільший потенціал для розвитку м'яких навичок під час навчання англійської вимови майбутніх учителів мають вправи для формування професійних умінь, серед яких виділено вправи на аналіз фонетичних одиниць англійської й рідної мов для визначення їхніх спільних і відмінних рис; вправи на локалізацію, ідентифікацію, аналіз й виправлення вимовних помилок у вимові інших мовців, що спричинені внутрішньомовною інтерференцією або негативним перенесенням з рідної мови. Наведено приклади вправ для одночасного формування означених умінь і м'яких навичок майбутніх учителів англійської мови.

Ключові слова: англійська вимова, іншомовна комунікативна компетентність, майбутні вчителі, м'які навички, професійні вміння, фонетична компетентність.

DEVELOPING TRAINEE TEACHERS' SOFT SKILLS IN THE PROCESS OF TEACHING ENGLISH PRONUNCIATION

Chukhno O. A.

The study considers the development of soft skills in students of pedagogical higher educational institutions while teaching English pronunciation. Taking into account the analysis of modern approaches to soft skills classification and the requirements of Educational Program for professional training of future teachers of English the author divides the soft skills vital for effective development of other people's foreign language communicative competence into four groups: 1) interactive and communicative soft skills; 2) cognitive soft skills; 3) self-management soft skills; 4) the skills of using modern information and communication technology. The first group is presented by effective teamwork and an excellent command of the English and the Ukrainian languages for effective communication in scientific, pedagogical and social spheres following the principles of tolerance, dialogue and cooperation. The second group includes identification and analysis of problems, finding reasonable solutions, generating innovative ideas, critical evaluation and analysis of information from different sources. Self-management skills are presented by self-improvement, autonomous learning, self-organization, time-management, lifelong learning. The fourth group consists of the ability to effectively use modern technology in order to search for information, acquire new knowledge and teach others. It is emphasized that the highest potential for increasing trainee teachers' soft skills is offered by the activities for developing professional skills such as analyzing English and Ukrainian phonetic units for defining their common and different characteristics; locating, identifying, analyzing and correcting other people's pronunciation mistakes caused by intralanguage interference or negative transfer from the Ukrainian language; locating, identifying, analyzing and correcting one's own pronunciation mistakes caused by intralanguage interference or negative transfer from the Ukrainian language. Examples of activities are provided for simultaneous development of the above mentioned professional and soft skills.

Keywords: English pronunciation, foreign language communicative competence, trainee teachers, soft skills, professional skills, phonetic competence.

Відповідно до Освітньої програми підготовки майбутніх учителів англійської мови на кінець четвертого року навчання у ЗВО студенти повинні оволодіти низкою спеціальних (фахових) і загальних компетентностей [7]. Серед спеціальних компетентностей виділено здатність продемонструвати сформовану мовну й мовленнєву компетентності в процесі професійної комунікації, уміння використовувати різноманітні методи й прийоми викладання мови і літератури в середній школі, здатність застосовувати теоретичні знання сучасних освітніх концепцій у практичній діяльності та ін. До загальних компетентностей віднесено здатність до самовдосконалення, саморегулювання, узагальнення, аналізу, постановки мети й вибору шляхів її досягнення, соціальної взаємодії, адаптації до умов, що змінюються тощо [7].

У зарубіжному науково-методичному дискурсі для позначення умінь і навичок, що є специфічними для певної професійної сфери, тобто фахових компетентностей, часто використовується термін «тверді навички», або «hard skills», тоді як загальні компетентності називаються «м'якими навичками» («soft skills»). М'які навички розглядають як особистісні характеристики людини, що сприяють узаємодії з іншими, успішній професійній діяльності й кар'єрному зростанню [11; 15], або як ряд персональних й інтерперсональних умінь, до яких належать самоусвідомленість, культурна усвідомленість, вербальна й невербальна комунікація [9]. Отже, у поєднанні зі спеціальними твердими навичками м'які навички сприяють становленню й розвитку висококваліфікованих спеціалістів, тому вони є не менш важливими для продуктивної професійної діяльності.

Віднедавна усе більше науковців наголошують на необхідності формування м'яких навичок у процесі підготовки майбутніх фахівців [2-6; 12-18]. У вітчизняній науці означена проблема є досить новою. О. С. Казачінер визначає м'які навички, необхідні для інклюзивно компетентного вчителя іноземної мови [1]. Дослідниця відносить до них такі професійні й особистісні риси, як педагогічна любов, доброта, порядність, толерантність, прихильність до дітей, високий рівень внутрішньої та зовнішньої культури, уміння позитивно сприймати дитину з особливими освітніми потребами, уміння керувати почуттями, педагогічний такт, комунікативні здібності, уміння співпрацювати з батьками, колегами й адміністрацією [1, с. 155]. А. О. Карапетян розкриває особливості застосування аналізу SWOT (визначення сильних сторін в оволодінні м'якими навичками (Strengths), слабких сторін (Weaknesses), можливостей їх розвитку (Opportunities), загроз (Threats)) як інструменту оцінювання та розвитку м'яких навичок студентів немовних спеціальностей і рекомендує методичні прийоми за кожним видом мовленнєвої діяльності (аудіювання, читання, говоріння, письмо), які доречно використовувати на заняттях з англійської мови [2]. Н. Коляда й О. Кравченко окреслюють форми роботи з майбутніми фахівцями соціономічних професій у позанавчальний час з метою формування м'яких навичок [3]. Г. В. Корнюш наводить низку рекомендацій стосовно розвитку м'яких навичок у межах іншомовної підготовки через індивідуальні, парні, групові форми роботи, виражену комбінацію різних видів мовленнєвої діяльності [4]. О. Кравець досліджує ресурси з англійської мови, які надають змогу викладачеві розвивати м'які навички у здобувачів вищої освіти немовних спеціальностей, й наводить приклад частини заняття з англійської мови на тему «Career» на основі підручника «Market Leader»

[5]. Попри наявність означених досліджень, питання розвитку м'яких навичок майбутніх учителів англійської мови все ще залишається не розкритим.

В умовах аспектного навчання англійської мови й відсутності в навчальному плані спеціальних дисциплін для формування м'яких навичок їх розвиток має бути інтегрований у процес формування мовних і мовленнєвих компетентностей.

Метою дослідження є розробка прийомів розвитку м'яких навичок під час формування англомовної фонетичної компетентності майбутніх учителів першого року навчання у ЗВО. Досягнення поставленої мети обумовлює необхідність вирішення таких завдань: 1) розробити класифікацію м'яких навичок, необхідних для здійснення ефективної педагогічної діяльності з навчання іноземної мови; 2) визначити потенціал процесу навчання англійської мови для формування м'яких навичок студентів першого курсу педагогічного ЗВО; 3) розробити прийоми інтеграції м'яких навичок у процес формування фонетичної компетентності.

Для розв'язання першого завдання проаналізуємо групи м'яких навичок, які виділяють дослідники на сучасному етапі розвитку методичної науки. Аналіз останніх розвідок із теми дозволяє виокремити два основних підходи до класифікації м'яких навичок: 1) за спрямованістю діяльності; 2) за характером діяльності. Відповідно до першого підходу м'які навички поділяються на особистісні та міжособистісні [4; 10]. До категорії особистісних навичок науковці відносять здатність до самоорганізації, самомотивації, відповідальності, рішучості, здатність працювати в стресових ситуаціях, уміння правильно розподіляти час, гнучкість (адаптивність, відкритість новому). Міжособистісні м'які навички представлено навичками спілкування, емоційним інтелектом, здатністю емпатувати, вмінням висловлюватися й бути зрозумілим, лідерськими якостями, спроможністю працювати в команді, здатністю досягати порозуміння з оточуючими, вдумливо шукати рішення, що задовольнить усі сторони [4, с. 103-104].

За характером діяльності м'які навички поділяють на декілька груп. Р. Шакір серед м'яких навичок майбутніх фахівців виокремлює: 1) комунікативні навички (здатність чітко висловити думки й наводити аргументи); 2) критичне мислення й розв'язання проблемних завдань (здатність аналізувати, оцінювати інформацію, застосовувати знання); 3) здатність до кооперації (здатність працювати в команді, співпрацювати з іншими, досягати цілей); 4) спроможність навчатися протягом усього життя й працювати з інформацією (здатність вивчати, шукати й переробляти необхідну інформацію); 5) здатність дотримуватися професійної етики (зважати на норми моралі в професійному контексті); 6) лідерські якості (здатність до керування й розуміння ролі керівника) [16, с. 310-311]. Д. Пачаурі та А. Ядав додають підприємницькі вміння [15, с. 22], Н. Коляда й О. Кравченко – креативність (уміння знаходити нестандартні рішення, генерувати й втілювати в життя нові ідеї) й емоційний інтелект (уміння розпізнавати чужі емоції та демонструвати свої, налагоджувати емоційний контакт для спільної роботи) [3, с. 140].

Зважаючи на результати означених розвідок, а також загальні компетентності, формування яких передбачено Освітньою програмою [7], у межах нашого дослідження ми послуговуємося другим підходом й поділяємо м'які навички майбутніх учителів англійської мови на чотири групи:

1) інтерактивні й комунікативні навички (володіння на високому рівні українською та англійською мовами з метою ефективної комунікації в науковій, педагогічній і соціальній сферах, дотримуючись принципів толерантності, діалогу, кооперації; ефективна робота в команді з метою досягнення спільної мети);

2) когнітивні навички (розпізнавання й аналіз проблемних ситуацій, пошук раціональних рішень, генерація інноваційних ідей, критичне оцінювання власного навчального й життєвого досвіду, критичне оцінювання й аналіз інформації з різних джерел);

3) навички самоменеджменту (самовдосконалення, автономне навчання, самоорганізація, керування часом, навчання протягом життя);

4) навички використання сучасних інформаційно-комунікаційних технологій (ефективне застосування сучасних ІКТ з метою пошуку інформації, вивчення нового й навчання інших).

Для визначення потенціалу процесу формування фонетичної компетентності майбутніх учителів англійської мови для розвитку м'яких навичок проаналізуємо особливості навчання вимови в педагогічному ЗВО. Кінцевою метою навчання майбутніх учителів англійської мови є формування їхньої професійної фонетичної компетентності як здатності до коректного фонетичного оформлення власного іншомовного висловлювання, адекватного розуміння мовлення інших у ситуаціях міжкультурного іншомовного спілкування, а також до здійснення ефективного процесу формування фонетичної компетентності учнів із урахуванням їхнього лінгвістичного й навчального досвіду у вивченні рідної мови. Відтак, процес навчання вимови повинен бути професійно спрямованим й передбачати використання вправ і завдань, що сприяють формуванню професійних умінь із навчання англійської мови інших. На першому курсі вивчення англійської мови у ЗВО ми виділяємо три групи вправ для формування професійних умінь:

1) вправи на аналіз фонетичних одиниць англійської й рідної мов для визначення їхніх спільних і відмінних рис;

2) вправи на локалізацію, ідентифікацію, аналіз і виправлення вимовних помилок у чужому мовленні, що спричинені внутрішньомовною інтерференцією або негативним перенесенням із рідної мови;

3) вправи на локалізацію, ідентифікацію, аналіз і виправлення вимовних помилок у власному мовленні, що спричинені внутрішньомовною інтерференцією або негативним перенесенням із рідної мови [8].

На нашу думку, виконання вправ аналітичного характеру сприятиме розвитку когнітивних навичок здобувачів. При цьому самостійний пошук інформації про фонетичні характеристики звуків англійської мови, порівнянню з українською позитивно впливатиме на формування здатності майбутніх учителів до критичного оцінювання й аналізу інформації з різних джерел, а також до використання сучасних ІКТ для оволодіння англійською вимовою. Виконання вправ першої й другої груп у режимі групової роботи сприятиме, на нашу думку, формуванню вмінь майбутніх учителів ефективно працювати в команді з метою досягнення спільної мети. При виконанні вправ на виправлення вимовних помилок у чужому мовленні здобувачі можуть отримати завдання винайти доступний спосіб пояснити учням правильну артикуляцію звука, що не передбачає використання складних наукових фонетичних термінів, незрозумілих для школярів. Такі завдання створюють сприятливі умови для формування спроможності майбутніх учителів знаходити раціональне рішення проблеми й генерувати нові ідеї. Виконання вправ третьої групи у позааудиторній роботі робить вагомий внесок у розвиток навичок самовдосконалення й здатності до автономного навчання. Таким чином, ми можемо зробити висновок, що професійно орієнтовані вправи мають значний потенціал для формування виділених нами м'яких навичок майбутніх учителів англійської мови.

Наведемо приклади вправ для одночасного формування професійних умінь і м'яких навичок у межах кожної групи.

Група I – вправи для формування вмінь аналізувати фонетичні одиниці англійської й української мов для визначення їхніх спільних і відмінних рис.

Приклад 1

Мета: формувати вміння аналізувати спільні й відмінні риси англійських [t, d] й українських [т, д]; розвивати м'які навички самостійного пошуку й опрацювання інформації, здатність до автономного навчання.

Вид вправи: заповнення порівняльної таблиці.

Інструкція: Find the information about the sounds [t, d, т, д] and tick their characteristics.

Language	Sound	Characteristics		
		alveolar	dental	aspirated
English	[t]			
Ukrainian	[т]			
English	[d]			
Ukrainian	[д]			

Приклад 2

Мета: формувати вміння аналізувати спільні й відмінні риси англійських й українських звуків; розвивати м'які навички роботи в команді.

Вид вправи: порівняння ступеня відмінності звуків англійської й української мов.

Інструкція: Work in groups. Listen to the English sounds using the link below. Discuss the characteristics of the sounds with your partners. Put the sounds into the three groups below and define their level of difficulty (not difficult/difficult/very difficult). Compare your results with other groups of students.

<https://www.englishclub.com/pronunciation/phonemic-chart-ia.htm>

№	Groups of sounds	Examples	Degree of difficulty
1.	The sounds similar in articulation to the Ukr. sounds.		
2.	The sounds which seem similar to the sounds in Ukr. but differ from them in some essential aspects.		
3.	The sounds which have no equivalents in Ukr.		

Група II – вправи для формування вмінь локалізації, ідентифікації, аналізу й виправлення вимовних помилок у чужому мовленні, що спричинені внутрішньомовною інтерференцією або негативним перенесенням із рідної мови.

Приклад 3

Мета: формувати вміння аналізувати помилки у вимові міжзубних [θ, ð] на джерело інтерференції; розвивати когнітивні навички й навички роботи в команді.

Вид вправи: аналіз вимовних помилок.

Інструкція: Work in groups. Analyze the mistakes in the pronunciation of the sounds [θ, ð] often made by Ukrainian speakers. Define the source of impact and compare your results with other groups.

№	Description of Wrong Pronunciation	Source of impact	
		Ukr.	Eng.
1.	[θ] in <i>thin</i> is pronounced with the tip of the tongue touching the back side of the lower teeth.	✓	
2.	[ð] in <i>there</i> is devoiced.		
3.	[θ] in <i>thought</i> is pronounced with the tip of the tongue touching the alveolar ridge.		
4.	[θ] in <i>thoroughly</i> is pronounced as a voiced consonant.		
5.	...		

Приклад 4

Мета: формувати вміння локалізувати й ідентифікувати вимовні помилки; розвивати м'які навички роботи в команді й здатність генерувати інноваційні ідеї.

Вид вправи: аналіз вимовних помилок.

Інструкція: Step 1. Listen to a boy and underline the combinations of *-ng* which are pronounced incorrectly in the transcript below. Identify the type of mistakes:

[ŋ] is replaced with [n]

[ŋ] is replaced with [h]

[ŋ] is replaced with [ŋg]

[ŋ] is replaced with [hŋ]

Transcript: *Well, my hobbies are skiing and skating. But what I really adore is playing hockey. ...*

Step 2. Work in groups. Think of a simple way of explaining to the boy how to pronounce the sound [ŋ] correctly. Share your ideas with other groups. Choose the simplest and clearest idea.

Група III – вправи для формування вмінь локалізації, ідентифікації, аналізу й виправлення вимовних помилок у своєму мовленні, що спричинені внутрішньомовною інтерференцією або негативним перенесенням із рідної мови.

Приклад 5

Мета: формувати вміння локалізувати й виправляти вимовні помилки у власному мовленні; розвивати м'які навички самовдосконалення й автономного навчання.

Вид вправи: локалізація й виправлення вимовних помилок у своєму мовленні.

Інструкція: Step 1. Read the text out loud and record your voice.

Step 2. Listen to the recording and underline the words with the sound [w] if you replace it with [v] or [b].

Step 3. Watch the video in which a native speaker explains the articulation of the sound [w] (<https://www.youtube.com/watch?v=e8NbVrMGrh8>). Repeat the words after the speaker.

Step 4. Read the text again trying to pronounce the sound [w] correctly.

Приклад 6

Мета: формувати вміння ідентифікувати й виправляти вимовні помилки у власному мовленні; розвивати м'які навички самовдосконалення й автономного навчання.

Вид вправи: ідентифікація й виправлення вимовних помилок у власному мовленні.

Інструкція: Step 1. Read the sentences out loud and record your voice.

Step 2. Listen to the recording and compare your pronunciation with the native speaker's one. Underline the letters/combinations of letters which you mispronounced.

Step 3. What sound(s) did you use instead of the correct ones?

Step 4. Read the sentences again trying to pronounce the sounds correctly.

Висновки. На основі аналізу науково-методичних джерел із формування м'яких навичок майбутніх фахівців, а також загальних компетентностей, передбачених Освітньою програмою з підготовки майбутніх учителів англійської мови, ми виділили чотири групи м'яких навичок, формування яких можна інтегрувати у процес навчання англійської мови, а саме: інтерактивні й комунікативні навички, когнітивні навички, навички самоменеджменту й навички використання сучасних ІКТ. З урахуванням означених навичок й особливостей навчання іншомовної мови в педагогічному ЗВО ми розробили багатоцільові вправи для одночасного формування професійних умінь із навчання мови інших і м'яких навичок майбутніх учителів англійської мови. Перспективою подальших розвідок у цьому напрямку є експериментальна перевірка ефективності розроблених вправ.

Література

1. Казачінер О. С. «Hard skills» та «Soft skills» інклюзивно компетентного вчителя іноземної мови / О. С. Казачінер // Інноваційна педагогіка. – 2019. – Вип. 10. – т. 1. – С. 153–156.
2. Карапетян А. О. Аналіз SWOT як інструмент оцінювання та розвитку «soft skills» студентів немовних спеціальностей у процесі навчання іноземної мови / А. О. Карапетян // Наукові записки [Національного педагогічного університету імені М. П. Драгоманова]. – 2017. – Вип. 135. – С. 102–112.
3. Коляда Н. Практичний досвід формування «soft-skills» в умовах закладу вищої освіти / Н. Коляда, О. Кравченко // Актуальні питання гуманітарних наук. – 2020. – Вип. 27. – т. 3. – С. 137–145.
4. Корнюш Г. В. Формування м'яких навичок у студентів закладів вищої освіти в контексті навчання іноземних мов / Г. В. Корнюш // Викладання мов у вищих навчальних закладах освіти на сучасному етапі. Міжпредметні зв'язки. Наукові дослідження. Досвід. Пошуки. – 2020. – Вип. 36. – С. 99–110.
5. Кравець О. Розвиток м'яких навичок засобами іноземної мови за професійним спрямуванням у здобувачів вищої освіти немовних вузів / О. Кравець // Актуальні питання гуманітарних наук. – 2020. – Вип. 29. – т. 2. – С. 241–245.
6. Лободинська О. М. Формування соціальних навичок студентів: проблеми й перспективи / О. М. Лободинська, О. Є. Гриджук // Науковий вісник НЛТУ України. – 2020. – т. 30. – №3. – С. 116–121.
7. Освітня Програма «Англійська мова і література в закладах освіти» / Харків: ХНПУ імені Г.С.Сковороди, 2020. – 19 с.
8. Чухно О. А. Підсистема вправ для формування професійної фонетичної компетентності в англійській мові після німецької / О. А. Чухно // Вісник Житомирського державного університету імені Івана Франка. Педагогічні науки. – 2017. – 3 (89). – С. 145–154.
9. Bartel J. Pragmatics in the Post-TESL Certificate course «Language Teaching for Employment» / J. Bartel // TESL Canada Journal. – 2014. – 30 [Special Issue 7]. – P. 108–124.
10. Dharmarajan P. V. The Significance of Inculcating Soft Skills in Students in the Process of Teaching Hard Skills / P.V. Dharmarajan, R. Pachigalla, K. Lanka // International Journal of Applied Research & Studies. – 2012. – Issue II. – Vol. I. – P.1–11.
11. Kechagias K. Teaching and Assessing Soft Skills / K. Kechagias. – Thessaloniki: 1st Second Chance School of Thessaloniki (Neapolis), 2011. – 189 p.
12. Lavilles H. Teachers' soft skills proficiency level and school performance of selected schools in Sultan Kudarat Division / H. Lavilles, A. Robles // Journal of Advances in Humanities and Social Sciences – 2017. – 3(1). – P. 10–28.
13. Mailool J. Lecturers' experiences in teaching soft skills in teacher profession education program (TPEP) in Indonesia / J. Mailool, H. Retnawati, S. Arifin, A.T. Kesuma, H. Putranta // Problems of education in the 21st century. – 2020. – Vol. 78. – No. 2. – P. 215–134.
14. Md-Ali R. Understanding and Conceptions of Soft Skills for Educators in Public Universities / R. Md-Ali, F. Shaffie, F. M. Yusof // The European Proceedings of Social & Behavioural Sciences. P. 694–701.
15. Pachauri D. Importance of soft skills in teacher education programme / D. Pachauri, A. Yadav // International Journal of Educational Research and Technology. – 2014. – Vol. 5 (1). – P. 22–25.
16. Shakir R. Soft Skills at the Malaysian Institutes of higher learning / R. Shakir // Asia Pacific Education Review. – 2009. – 10. – P. 309–315.
17. Tang K. N. Critical Issues of Soft Skills Development in Teaching Professional Training: Educators' Perspectives / K. N. Tang, T. Chan, U. Vetriveilmany // Procedia – Social and Behavioral Sciences. – 2015. – 205. – P. 128–133.
18. Tevdovska E. S. Integrating soft skills in higher education and the EFL classroom: Knowledge beyond language learning / E. S. Tevdovska // SEEU Review. – 2015. – 11 (2). – P. 95–106.

References

1. Kazachiner O. S. «Hard skills» та «Soft skills» інклюзивно компетентного вчителя іноземної мови / О. С. Казачінер // Інноваційна педагогіка. – 2019. – Вип. 10. – т. 1. – С. 153–156.
2. Karapetian A. O. Analiz SWOT yak instrument otsiniuvannya ta rozvytku «soft skills» studentiv nemovnykh spetsialnostei u protsesi navchannia inozemnoi movy / A. O. Karapetian // Naukovi zapysky [Natsionalnoho pedahohichnoho universytetu imeni M. P. Drahomanova]. – 2017. – Vyp. 135. – S. 102–112.
3. Koliada N. Praktychnyi dosvid formuvannia «soft-skills» v umovakh zakladu vyshchoi osvity / N. Koliada, O. Kravchenko // Aktualni pytannia humanitarnykh nauk. – 2020. – Vyp. 27. – т. 3. – S. 137–145.
4. Kornius H. V. Formuvannia miakykh navychok u studentiv zakladiv vyshchoi osvity v konteksti navchannia inozemnykh mov / H. V. Kornius // Vykladannia mov u vyshchykh navchalnykh zakladakh osvity na suchasnomu etapi. Mizhpredmetni zviazky. Naukovi doslidzhennia. Dosvid. Poshuky. – 2020. – Vyp. 36. – S. 99–110.
5. Kravets O. Rozvytok miakykh navychok zasobamy inozemnoi movy za profesiinym spriamuvanniam u zdobuvachiv vyshchoi osvity nemovnykh vuziv / O. Kravets // Aktualni pytannia humanitarnykh nauk. – 2020. – Vyp. 29. – т. 2. – С. 241–245.
6. Lobodynska O. M. Formuvannia sotsialnykh navychok studentiv: problemy y perspektyvy / O. M. Lobodynska, O. Ye. Hrydzhuk // Naukovi visnyk NLTU Ukrainy. – 2020. – т. 30. – #3. – S. 116–121.
7. Osvitnia Prohrama «Anhliiska mova i literatura v zakladakh osvity» / Kharkiv: KhNPU imeni H. S. Skovorody, 2020. – 19 s.
8. Chukhno O. A. Pidsystema vprav dlia formuvannia profesiinoi fonetychnoi kompetentnosti v anhliiskii movi pislia nimetskoï / O. A. Chukhno // Visnyk Zhytomyrskoho derzhavnoho universytetu imeni Ivana Franka. Pedahohichni nauky. – 2017. – 3 (89). – S. 145–154.
9. Bartel J. Pragmatics in the Post-TESL Certificate course «Language Teaching for Employment» / J. Bartel // TESL Canada Journal. – 2014. – 30 [Special Issue 7]. – P. 108–124.

10. Dharmarajan P. V. The Significance of Inculcating Soft Skills in Students in the Process of Teaching Hard Skills / P. V. Dharmarajan, R. Pachigalla, K. Lanka // *International Journal of Applied Research & Studies*. – 2012. – Issue II. – Vol. I. – P. 1–11.
11. Kechagias K. Teaching and Assessing Soft Skills / K. Kechagias. – Thessaloniki: 1st Second Chance School of Thessaloniki (Neapolis), 2011. – 189 p.
12. Lavilles H. Teachers' soft skills proficiency level and school performance of selected schools in Sultan Kudarat Division / H. Lavilles, A. Robles // *Journal of Advances in Humanities and Social Sciences* – 2017. – 3(1). – P. 10-28.
13. Mailool J. Lecturers' experiences in teaching soft skills in teacher profession education program (TPEP) in Indonesia / J. Mailool, H. Retnawati, S. Arifin, A.T. Kesuma, H. Putranta // *Problems of education in the 21st century*. – 2020. – Vol. 78. – No. 2. – P. 215-134.
14. Md-Ali R. Understanding and Conceptions of Soft Skills for Educators in Public Universities / R. Md-Ali, F. Shaffie, F. M. Yusof // *The European Proceedings of Social & Behavioural Sciences*. P. 694–701.
15. Pachauri D. Importance of soft skills in teacher education programme / D. Pachauri, A. Yadav // *International Journal of Educational Research and Technology*. – 2014. – Vol. 5 (1). – P. 22–25.
16. Shakir R. Soft Skills at the Malaysian Institutes of higher learning / R. Shakir // *Asia Pacific Education Review*. – 2009. – 10. – P. 309–315.
17. Tang K. N. Critical Issues of Soft Skills Development in Teaching Professional Training: Educators' Perspectives / K. N. Tang, T. Chan, U. Vetriveilmany // *Procedia – Social and Behavioral Sciences*. – 2015. – 205. – P. 128–133.
18. Tevdovska E. S. Integrating soft skills in higher education and the EFL classroom: Knowledge beyond language learning / E. S. Tevdovska // *SEEU Review*. – 2015. – 11 (2). – P. 95–106.